

בית מדרש גבוה לכהנים

ללימוד הלכות עבודה ביהמ"ק שיבנה בב"א

גליון תקופתי היו"ל ע"י 'בית מדרש גבוה לכהנים' לחיזוק לימוד הלכות עבודת ביהמ"ק / גליון 27 / חודש אלול

'ת"ח העוסקים בהלכות עבודה כאילו נבנה ביהמ"ק בימיהם'

דפיקודיית באשא דלעילא ובהכי מקשרין עלמין ועיקר האי קישורא ע"י דקרבנייא דהא אשא מתקשר באשא, וכד חרב ב"ה מתקשר על ידי חכמים העוסקים בהלכות קרבנות דההוא הבל דנפק מפומייהו הוי דוגמת אשא ומתקשר באשא דלעילא, והיינו דאחז"ל וכי אית פולחן בבבל. אלא אלו ת"ח דעסקי בקרבנות וכו', וז"ס מיום שחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה אלא ארבע אמות של הלכה וכו' דהבל פומייהו דהנהו דעסקי בהלכה הוי דוגמת אשא ומתקשר באשא דלעילא ובהכי מתקשרים עלמין ואתה שלום. [תרגום: זה שאמרו חז"ל שאע"פ וכו', לרמז שאע"פ שהשפע יורד מלמעלה צריך להתקשר במצוה, לקשר את אש המצוה לאש העליון, ובכך מקשרים העולמות, ועיקר קשר זה נעשה ע"י הקרבן, שהרי אש מתקשר באש, ובזמן שנחרב ביהמ"ק מתקשר אש זה ע"י חכמים העוסקים בהלכות קרבנות, שאותו הבל היוצא מפיהם דומה לאש ההוא, ונקשר באש שלמעלה, וזה שאחז"ל האם יש עבודה בבבל? אלא אלו ת"ח שעוסקים במעשה הקרבנות].

והחפץ חיים בספרו אגרות ומאמרים (סימן ע) כתב: כן צריכים אנו להתחזק בעבודת השי"ת לעבדו בלב שלם ונפש חפצה ולקיים כל מה שבידנו ממצות תורה"ק ואותן המצות שא"א לקיימן כמו דיני עבודת הקרבנות הקודש והמקדש, עלינו להשתדל ללמוד הענינים האלו ויחשב לפני הקדוש ברוך הוא כאלו קיימנום וכמו שאחז"ל (מנחות ק"י) דת"ח העוסקים בהלכות עבודה מעלה עליהם הכתוב כאילו נבנה בימיהם ביהמ"ק ומקריבים אותם

הכי איתא במנחות קי. לעולם זאת על ישראל רבי יוחנן אמר: אלו תלמידי חכמים העוסקין בהלכות עבודה, מעלה עליהם הכתוב כאילו נבנה מקדש בימיהם.

ובספר האשכול (הלכות פסוקי דזמרה, דף ה עמוד ב) כתב שמטעם זה תקנו לומר משנת 'איזהו מקומן' בכל יום וז"ל שם: ופרק איזהו מקומן שהוא סדר כל הקרבנות תקנום כדי להזכיר סדר קרבנות בכל יום כדאמרי' תלמידי חכמים העוסקים בהלכות עבודה מעלין עליהם כאלו נבנה בית המקדש בימיהם.

ובתשובות הגאונים (מוסאפיה סימן ק) כתבו בשם רב האי גאון שחייבין בית ישראל לשחרר בלילות ובאשמורות ולהרבות בתחנונים על חרבן הבית וחובה על תלמידי חכמים לעסוק בתורה ובענין הקרבנות דכתיב הנה ברכו את ה' וגו' ואמרו (מנחות ק' א) מאי בלילות אלו ת"ח העוסקים בתורה בלילה מעלה עליהם כאילו עוסקין בעבודה וכתוב לעולם זאת על ישראל ור' יוחנן אמר אלו ת"ח העוסקים בהלכות עבודה בלילה מעלה עליהם הכתוב כאילו נבנה בית המקדש בימיהם.

והרמב"ם בפירושו למשנה (סוף מנחות) כתב בזה"ל: אמרו זאת התורה לעולה ולמנחה וגו' כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה ומנחה וחטאת, ואמרו ת"ח העוסקים בהלכות עבודה מעלה עליהם הכתוב כאילו נבנה בה"מ בימיהם, וע"כ ראוי לאדם להתעסק בדברי הקרבנות ולשאת ולתת בהן. ולא יאמר הרי הן דברים שא"צ להן בזמן הזה כמו שאומרים רוב בני אדם.

ומה יקרים ונפלאים המה דבריו של המגיד אשר היה נגלה למרן הב"י שכתב בספרו מגיד מישרים (פ' שמיני) שקישור העולמות נעשה ע"י העסק בתורת הקרבנות, וז"ל שם: והא דאמרו חז"ל דאע"פ שאש יורד מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט למרמו דאע"ג דשפעא נחית מלעילא צריך לאיתקשרא בפיקודא, לאיתקשרא אשא

בביהמ"ק. ואגב,
כשנהיה מוכנים
בידיעות אלו

המשך בעמ'
הבא ←

לתגובות הערות והארות בכל נושאי
הגליון ולקבלת הגליון במייל ניתן לפנות
לטל' 0504166339 או במייל
K0504166339@GMAIL.COM
לשותפות ותרומות ניתן לתרום במכשירי נדרים
עבור 'בית מדרש גבוה לכהנים' ביתר

יהיה כח למליצי טוב להמליץ עלינו לפני אבינו שבשמים שישלח לנו משיח צדקנו אחרי שאנחנו מוכנים לביאתו ואנו עומדים ומצפים עליו ובודאי יעתר לנו השי"ת וישלח לנו עזרתו מקודש.

ובספרו תורה אור (פרק ב) האריך הח"ח בזה יותר וכתב דמשמע בגמרא שסדר הזה היה נחשב בימי אמוראים ללימוד למעשה כמו סדר מועד נשים נזיקין והוא בב"מ קי"ד דאשכח רבה בר אבוה לאל"י וכו' ושאל אותו אל"י למה לא למד סדר טהרות והשיבו בארבעה לא מצינא בשיתא מצינא ופירש רש"י: בארבעה. בגירסא דד' סדרים כגון מועד נשים נזיקים שהם נוהגות בזמן הזה כבזמן הבית וקדשים נמי כדכתיב ובכל מקום מוקטר ומוגש לשמי ואמרינן (מנחות ק"י) אלו תלמידי חכמים העוסקים בהלכות עבודה מעלה עליהם הכתוב כאלו מקריבין אותן בבהמ"ק. בשיתא מצינא. זרעים אינו נוהג בחו"ל וכן טהרות עכ"ל. הרי דסדר קדשים היו לומדים אמוראים כמו שאר סדרים ומטעם זה סדרו רב אשי ורבינא לדורות הבאים גמרא על סדר קדשים מה שלא עשו כן בזרעים ובטהרות אף שהיה להם תליסר מתיבתין גם על מסכת עוקצין כדאיתא בברכות דף כ' וע"כ היינו מטעם הנ"ל דלימוד קדשים נחשב לישראל כאלו מקריבין עוד הקרבנות, וכן מוכח עוד (במנחות ק"י) וכו' אלו תלמידי חכמים העוסקים בהלכות עבודה מעלה עליהם הכתוב כאלו נבנה מקדש בימיהם, הרי מוכח בגמרא בהדיא שאף בזמנינו שאין לנו בהמ"ק מ"מ ע"י לימודינו בעניני עבודה נחשב להקב"ה כאלו אנו מקריבין אותו בפועל ממש, וכן איתא בילקוט (ירמיה ל"ג) על הפסוק ולכהנים הלויים לא יכרת איש מלפני מעלה עולה ומקטיר מנחה ועושה זבח כל הימים אמר שם ששאל לולינא את ר' יוסי אנו רואים את תורתכם פלסתר לכהנים וללויים וגו' לא יכרת וגו' כל הימים והרי חרב בהמ"ק ובטלו הקרבנות א"ל ח"ו אין דבר תורה פלסתר ולא דבר שקר אלא כל התורה אמת היא א"ל הקדוש ברוך הוא לכהנים וללויים אם אתם עוסקים בתורת קרבנות מעלה אני עליכם כאלו אתם מקריבים בכל יום עולה וכליל וכו', ובאמת אתפלא מאד על מה שאין העולם נוהגין לקבוע לימודם בסדר הזה דהנה ידוע אם אחד השלים רצון המלך באיזה עסק גדול והשיג עבור זה ממנו פתקא לקבל מאת אוצר המלך כמה עשרות אלפים רו"כ היתכן שיניח את הפתקא בתבתו בקרן זווית על כמה שנים ולא יראה להתעסק בו ולהרויח מאומה ואם יודמן שיעשה כן הלא לפתי יחשב בעיני הכל וכל אחד יאמר אלו היה שטר כזה ת"י לא נחתי ולא שקטתי והייתי מרויח בזה המשך על ידו כמה אלפים רו"כ ואנו בעצלותינו נוהגין בעוה"ר כאיש הזה. יש לנו שטר זכות גדול מאת מלך כל עולמים הוא הבורא יתב' זה כמה אלפים שנה שהבטיח לנו ע"י אברהם אבינו וע"י נביאיו שכאשר נשתדל בעת הגולה לידע וללמוד עניני הקרבנות יחשב לנו לבד מצות לימוד התורה עוד זכות אחר דהיינו כאלו כבר קיימנו הדבר בפועל ממש שהקרבנו קרבנות בבית מקדשו ובודאי לא ישנה הקדוש ברוך הוא את הבטחתו ואנן בעצלותינו מניחים ההבטחה ההיא בקרן זווית ולא נראה להרויח בה מאומה והנה אלו היו מבשרים לנו שנבנה בהמ"ק ברור הדבר שאפילו קטן שבישראל לא היה מתעצל לפזר כמה עשרות רו"כ ליסע לאה"ק להקריב עולה לפני ה' על עניני עשה שעבר בימיו ולהקריב תודה לפני ה' על כמה עניני טובות ונסים שנעשה לו בימי חייו ובפרט אם יארע לו ח"ו חילול שבת שנתחייב עבור זה חטאת בודאי היה מתחזק בכל כחו לעלות לא"י ולהקריב קרבן לפני ה' שיתכפר לו חטאתו ומה איכפת לנו שהקב"ה ברוב חסדו הבטיח לאבותינו הקדושים שיחשב לנו לימודנו בעיני הלכות אלו כאלו אנו מקריבין קרבן ממש ואין צריך ע"ז לכתת רגליו לנסוע ולא להרבות בהוצאה אלא קרוב אלינו הדבר מאד כל אחד בביתו ובבית מדרשו יוכל לתקן נפשו כהיום כמו בזמן המקדש דהלא כל אחד ואחד מישראל בימי חייו יכול להקריב ע"י לימודו קרבן עולה [על איזה מצות עשה שעבר] וקרבן שלמים וקרבן תודה [על איזה טובה שהיה לו מאת השי"ן] וכמה מיני מנחות וקרבן אשם וקרבן חטאת וקרבן פסח וכן כל קרבנות המועדים בזמנן ובעוה"ה כעת נפשנו יבשה אין כל ואפילו כשאנו אומרים איזה פסוקים מן הקרבנות אין אנו יודעין ביאורן ופירושן. ועיקר סבה לזה שאין אנו מתבוננים בגודל האושר של ההבטחה ההיא שעל ידה היינו יכולים לזכות נפשותינו לנצח להיות תחת רשותינו כל תקוני הקרבנות שנאמרו בתורה. וענינו דומה לאיש עשיר אשר בזמן שהוא בביתו בעירו יש לו שם כל ההכנות הנדרשות לו לפי כבודו הן בדירתו הרחבה הן בעניני אכילה ושתייה גם יש לו משרתים שונים שיכול על ידן למלאות כל מבוקשו והנה האיש הזה בעת נצרך לו לנסוע מביתו על איזה זמן ואין באפשרו ליקח עמו כל ההכנות הנ"ל מביתו שיוכל להתעדן ע"י שמה כפי הרגלו בכל זאת לא נופל לבו מזה כי בצרור הכסף אשר חנן אותו ה' יוכל למלאות רצונו כפי אשר הורגל בביתו גם בדרך ולפעמים ישבע רצון מכל דבר יותר מכפי אשר השיג בביתו. בכסף ישיג אכסניא לפי כבודו. בכסף ישיג משרתים אשר ימהרו למלאות כל חפצו על צד היותר טוב. כן בענינינו בעת שהיינו על מקומנו בארץ הקדושה והיה לנו בית המקדש אז היה יכול כל אחד בכחו לתקן נפשו בכל עניני תיקוני הקרבנות יש תיקונים הנעשים ע"י קרבן עולה ויש הנעשים ע"י קרבן תודה ויש ע"י מנחה וכה"ג, ובעוה"ר כעת אנחנו בדרך נוטל ממנו מקדשנו ואין לנו לא מזבח ולא כהן המכפר בכ"ז אל יפול לבבנו ע"ז כי הקדוש ברוך הוא בחסדו יתב' הנחיל לנו את תורתו הקדושה ואותה לא נטל ממנו אף בעת גלותינו ועל ידה נוכל להשיג כל תיקוני הקרבנות הנעשים מלפנים וכמו שכתוב זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת ולאשם וגו' שהלימוד בענינים אלו עומד במקום עולה ובמקום חטאת ובמקום אשם וגו'. וכתוב עוד זאת תורת העולה היא העולה וגו' וכתבו המפרשים שר"ל כשאתם עוסקים בתורת העולה היא הקרבת העולה בעצמה.

תקציר מהלכות עבודת ביהמ"ק שנלמדו בבית מדרשנו

הפרשת התמיד וביקורו

אם ביקורו של התמיד מעכב

הטורי אבן (מגילה ל:) כתב שענין הביקור הוא רק למצוה ולא לעכוב. אך התורה תמימה (במדבר כח הע' ד) כתב דתמיהני על זה ממ"ש בסוכה מ"ב א' השוחט את התמיד שאינו מבוקר כהלכתו בשבת חייב חטאת וצריך להקריב תמיד אחר, ואם היה כשר בדיעבד הלא היה פטור בשבת וגם לא היה צריך אחר, או כפי הנראה מדבריו דרך אחרת לו בפ"י הגמ' הנ"ל, וצ"ע.

עוד יש לציין שבאור זרוע (הלכות פסח רטז רכח) דן בזה והוכיח שהביקור אינו מעכב ממה שמבואר בגמרא בסוף מרובה שכאשר צרו מלכי חשמונאי זה על זה היו מעלים מבחוץ תמידים בכל יום, ומשמע שלא היו מבוקרים ארבעה ימים ומכל מקום הם כשרים. ובגבורת ארי [תענית כט] כתב שאפילו אם נדחוק שאלו שהיו בחוץ ביקרו את התמידים ארבעה ימים קודם. אך בירושלמי מובא שעשו כך גם עם היונים בימי אנטיוכוס והם ודאי לא ביקרו את התמיד. ועיי"ש באו"ז עוד שהוכיח לכאן ולכאן.

הקדשת הטלאים קודם הביקור

הנה מרש"י (שבועות י: ומנחות עט:) מבואר שהיו מקדישים את הטלאים קודם ימי הביקור, אמנם הטורי אבן [מגילה כט:] הוכיח שהביקור יכול להיות גם לפני ההקדש שהרי מבואר

הפרשת הטלאים לתמיד

קרבנות התמיד צריכים ביקור ממום ארבעה ימים (ועיין בתורה תמימה) (במדבר פרק כח הערה ד) שכי' דמה שאינו די ביום אחד הוא משום דיש מומים כאלה שאין נראין ונבדקין מהר, כמו תבלול עין וכדומה מהנחשבים בפ' אמור) לפני שחיטה (כדילפינן בפסחים צו. מדכתיב בקרבן תמיד את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו, ובפסח מצרים כתיב והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחודש הזה, ילפינן מה להלן בפסח טעון ביקור ד' ימים קודם שחיטה אף כאן בתמיד טעון ביקור ד' ימים קודם שחיטה, אבל פסח שני, שהטמא ומי שהיה בדרך רחוקה מביאים בארבעה עשר באייר, אינו טעון בקור ארבעה ימים קודם, שנאמר בדין הבקור: הזה, למעט פסח שני. ויש חולקים (רשב"א מנחות מט:) אף על פסח דורות וסוברים שאינו טעון בקור ארבעה ימים קודם שחיטתו, לפי שפסח קרבן יחיד הוא וקרבן יחיד אינו טעון בקור, או שמ"הזה" נתמעט אף פסח דורות. וע' רמב"ם קרבן פסח פ"י הט"ו שגם הוא לא הזכיר בהחילוקים שבין פסח ראשון לפסח שני דין הביקור, ועי' מרכבת המשנה שם.) ולכן ד' ימים קודם חינוך המזבח מבקרין ח' טלאים ממום ומעמידין אותן בלשכת הטלאים, וביום החינוך מקריב שתים מהם לתמידי היום ונשארו ו', וקודם הלילה שוב מבקרין ב' טלאים מהשוק ומעמידן בלשכה, וכן בכל יום נוטלין ב' ומעמידין ב' אחרים תחתיהם בלשכה, ואלו הב' שמעמיד חוזרים ונוטלים אותם ביום הה' לעמידתן. (כן איתא בערכין יג: ושם פירש רש"י ב' פירושים, לפירוש קמא היה הביקור ד' ימים עם יום השחיטה, ולפירוש בתרא היה הביקור ד' ימים לבד מיום השחיטה, והכריח שם כפירוש בתרא.)

ביקור נוסף קודם שחיטה

כתב הרמב"ם (הלכות תמידין ומוספין פרק א הלכה ט) דאף על פי שהיו מבקרין אותו מתחילה לא היו שוחטין את התמיד עד שמבקרין אותו שניה קודם שחיטה לאור האבוקות, ומשקין אותו מים בכוס של זהב (וכתב הערוך השולחן העתיד הלכות תמידין ומוספין סימן קב סעיף ט שהשקוהו בכוס של זהב מפני כבוד הקדשים, ונראה דגם כל הקדשים משקין אותן לפני שחיטתן ולא בכוס של זהב דזהו רק בתמיד מפני הכבוד שהוא קרבן של כלל ישראל) כדי שיהיה נוח להפשט. (וי"מ שטעם ההשקאה כדי למנוע סירכות בריאה. כ"כ הגר"א בתמיד ג, ד. וכ"ה ברש"י בחולין לו: ד"ה של זבחי שלמים. ולענין אם היו רוחצים ומעבירים את הקרבנות במים קודם השחיטה לנקותם ראה בשו"ת דברי מלכיאל ח"ג סי' מא).

הודעה חשובה ודחופה

לאחר שזיכנו ה' להקים את הכולל היחודי 'בית מדרש גבוה לכהנים' - והוא כולל ערב וכולל יום שישי לכהנים להכינים לעבודת בית מוקדשנו שיבנה במהרה בימינו כרצון אדיר הפצו של מרן הח"ה זיע"א, כעת שאיפתנו להקים 'כולל יום שלם' לכהנים להכינם ביתר שאת, כל מי שיוכל לסייע בדבר גדול ונשגב זה למען בית ה' אלוקינו - הן בעצה והן בממון שכרו רב למאוד - פנו כעת למס' הטל: 0504166339 או במייל:

k0504166339@gmail.com

להצלחת התורמים לכולל הכהנים

רויאל רוז - מרכז חיים זקן [קומה מינוס 1]

מלאכת סופר - כיכר העיר [בחניון]

אלקטרופון - רח' מהרי"ץ

רגע מתוק - מרכז חיים זקן

נעלי דנדי - כיכר העיר

מאפית הארץ - סניף ביתר

הפעלות בת מצוה - 0548408652

חנות החליפות 'אלגנטמן' - כיכר העיר

בגמרא שפסח דורות לא צריך להקדישו מעשור לחודש ואם כן, מוכח שמועיל הביקור גם כשהוא חולין. וכ"כ המצפה איתן בשבועות שם. ועיי' שו"ת תורת חסד או"ח סי' כג שפשוט לו שיוכל לבקר אף קודם ההקדש, וכ"כ מפשטות לשון המאירי פסחים צו. שאפשר שיבקרו בעדר כו'. וכן הוכיח החזו"א [פסחים קכד צו א] מראיות רבות. אך כתב שמכל מקום מותר להקדיש קרבן אחרי ביקור של יום אחד ואין בזה חשש איסור מקדיש בעל מוס אף על פי שלא ביקר ארבעה ימים. עוד כתב החזו"א שכשיש מוס עובר אפילו שעתיד לעבור אין זה נחשב ביקור, וצריך שיהיה כל ארבעת הימים בלי מוס ואפילו מוס עובר.

אם יש לבקר את התמיד כל ד' ימים

דעת רש"י בפסחים [צו]. שצריך לבקר כל יום מהארבעה ימים. אך דעת הרמב"ם [פ"א מתמידים ומוספים ה"ט] שביקרו פעם אחת ביום הראשון ועוד פעם לפני השחיטה.

הכבש המובחר לתמיד של שחר

יש לקחת מבין שני הטלאים המבוקרים את הכבש המובחר ביותר לתמיד של שחר. (כ"כ הפנים יפות פרשת פינחס כח, ד דכתיב את הכבש אחד תעשה ואחז"ל [מגילה כח א] אם נאמר כבש למה נאמר אחד אחד המיוחד שבעדרו וכו' והוא דודאי ידעין ממילא שצריך ליקח מן המובחר לגבוה כדכתיב ממבחר נדריך, אלא דאתי לאשמועין שיקח בכל יום שנים והמובחר שבהם יהיה תמיד של שחר, וז"ש בילקוט [פנחס תשע"ו] שנים ליום שיהיה יודע איזה נשחט בשחרית ואיזה נשחט בין הערבים, ולפי זה נראה הא דאמר ואת הכבש השני היינו שני מן הראשון המובחר אבל הוא מובחר משאר העדר וקמ"ל דלא יניח את המובחר השני על תמיד של שחר למחרתו אלא יקח ראשון ושני מובחרים לשחרית ובין הערבים, ולמחר יקח המובחרים מיתר העדר)